

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 23 • год. CI • 9 декември 2022 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

Побързайте!

**ОСТАВАТ ДЕСЕТИНА ДНИ
ДО КРАЯ НА
АБОНАМЕНТНАТА КАМПАНИЯ
НА „БЪЛГАРСКИ ПОЩИ“**

Вашият вестник е „Тракия“!

НЪОЙСКИЯТ ДИКТАТ, НЕЗАРАСНАЛАТА РАНА И НЕНАУЧЕНИЯТ УРОК НА БЪЛГАРИЯ

СИМЕОН МИЛАНОВ

На 27 ноември, 1919 г. в парижкото предградие Ньой България подписва най-жестоката спогодба в нашата история, с която Западът поставя страната ни на колене и без да се интересува от етническите реалности или историческата справедливост, оставя милиони българи под чужда власт, а царство България задължава да плати непосилни репарации. Дори няма да коментираме, че пропада идеалът за национално обединение и освобождаване на Вардарска и Егейска Македония, Поморавието и Северна Добруджа. Но още по-жестокото е, че са ни отнети и земи от т.нар. „Стара България“ (предвоенните ни граници), а именно Западните покрайнини, Струмица и Западна (Беломорска) Тракия. Това е удар по България, от който още не сме се съвзели, защото едно, че повлиява на икономическото ни развитие за две десетилетия през 20-ти век, но още по-лошото е, че с пропадането на националния идеал, е нанесена непоправима психологическа и ментална щета на българската нация. От народ на победители, който с право е гледал оптимистично към бъдещето, се превръщаме в постоянно свиващ се народ, който постепенно привиква чуждите да се разпореждат със съдбата му.

Парижката мирна конференция е открита на 18 януари 1919 г., а ръководител на нашата делегация е премиерът Теодор Теодоров. В нея влизат министърът на правосъдието Венелин Ганев, Янко Сакъзов, който тогава е министър на търговията, промишлеността и труда, Михаил Сарафов и бъдещият министър-председател Александър Стамболийски. В делегацията като сътрудници са още Иван Евстатиев Гешов, началникът на Генщабта ген. Иван Луков и др.

Българите отиват в Париж с надеждата, че западните т.нар. демокрации ще уважат етно-историческите реалности на Балканите и уморени

от Първата световна, ще се постараят мирът да е траен, т.е. справедлив. Още повече, че американският президент Уудроу Уилсън излиза със своите прословути „точките“, които дават надежда за справедливо уреждане на следвоенна Европа.

Уви, плановите на западните демокрации са съвсем други. Французите се отнасят грубо, недипломатично и злобно с нашата делегация, която е затворена в хотела си и поставена под полицейско наблюдение, напълно в противоречие с дипломатическите нрави и духа на епохата. Американците и италианците изразяват някои възражения срещу желанието за жестока разправа срещу победените страни и по-конкретно България, но водещите сили – Британската империя и Франция приемат подхода за жесток и смазващ мир.

Проектодоговорът за мир с нас е представен на делегацията ни, изготвен изцяло от победителите без да се отчете никакво възражение. Впрочем, българското общество наивно си въобразява, че историческите правдини и човешките права ще трогнат западниците, поради което редица общественици изпращат петиции, писма, памфлети и дори научни изследвания към западните столици и вестници. Уви, на

празно.

Българската делегация предлага населението на Македония само да реши съдбата си чрез допитване, а също така оспорва и невъзможните репарации, които фактически обричат страната на непрекъснато икономическо изоставане и криза. Антантата е категорична, че всякакви откази и оспорвания само ще доведат до преустановяване на Солунското примирие, което ще рече, че състояние на война продължава.

Истината е, че по същество западните демокрации имат интерес България да бъде смазана икономически, за да поемат изцяло контрол

над нея, като я „пристрастят“ към непосилните кредити. Сметката е проста – задължениелата с репарациите България, няма да има друг избор освен да зависи от бюджета и съдбата си от западните кредитори, преди всичко френските.

Що се отнася до териториалните клаузи, никакви човешки права и историческа справедливост не могат да трогнат западните демокрации. Франция има за цел да създаде санитарен кордон между Германия и Съветска Русия от малки към средни държави, които да са зависими от Антантата, да заплашват източния германски

тил при ново надигане, но в същото време да възпират евентуален поход на Червената армия за износ на революцията в Европа. За целта се създават прибалтийските страни, раздута Полша, Чехословакия, сериозно разширена Румъния и, разбира се, Кралството на сърби, хървати и словенци (Югославия).

Ирония на историята е, че Ньойският диктат е подписан от новия премиер Александър Стамболийски, който още от 1914 е предупреждавал българските десни партии и българският буржоазен елит, че влизането на България във войната, особено пък на страната на Гер-

мания и Австро-Унгария, е пагубно за нас. Нещо повече, през войната Стамболийски дори лежи в затвора заради пацифистките си възгледи в подкрепа на неутралитета, а 1919 се налага да обере негатива от действията на цар Фердинанд и българската десница, които са вкарвали страната във войната.

Оценката за българския дясно-буржоазен политически елит, без да повтаряме никакви учебнически клишета от епохата на социализма, е дадена от българския народ на първите следвоенни избори 1919 г. Лявото БЗНС става първа политическа сила, следвано от БРСДП (тесни социалисти) на Д. Благоев и БРСДП (ш.с.) на Янко Сакъзов. На изборите от 1920 левицата отново затвърждава пълната си доминация.

БЗНС (и втората политическа сила в лицето на комунистите) печелят не само, защото обещават мир и социална трансформация, но и защото са категорични, че виновните България да остави неутралитета си, да загуби територии и да бъде съкрушена, трябва да бъдат държани отговорни. И именно тогава се организира През 1922 има и референдум, на който 74 % от избирателите гласуват за организиране на съд за виновните за националните катастрофи. Уви, на следващата 1923 българската едра буржоазия реагира като организира военен преврат, за да запази властта и привилегиите си, но това е тема за друга статия.

Продължава в следващия брой

НАПУСНА НИ ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ, ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЦР НА СТДБ

На 29 ноември 2022 г. пред тленните останки на ген. Тодор Бояджиев, зам.-председател на ЦР на СТДБ, уважение засвидетелстваха председателят на СТДБ Кр. Преманов, Кр. Беломорски – заместник-председател на ЦР на СТДБ, Ст. Начев-председател на ПК „Тракия“, и членове на Софийското тракийско дружество.

Нелепата кончина на големия български патриот и наш съратник ген. Тодор Бояджиев, потопи тракийци в скръб.

Роден е на 10 октомври 1939 година. Дядо му по майчина линия е Лефтер Мечев, тракийски войвода. Тодор Бояджиев завършва гимназия в Бургас и радиотехническо в МЕИ. През 1963 г. постъпва на работа в системата на МВР. Генерал – майор е от ДС. Работи

30 години в разузнаването, половината от които в Научно-техническото разузнаване. Бил е зам.-началник на ПГУ, зам.-търговски представител на България в САЩ и пълномощен министър в мисията на ООН в Ню Йорк. През 1990 година е първи главен секретар на МВР. Депутат във ВНС и 39-ото НС. Оглавява „Български евроатлантически разузнавателен форум“.

Автор е на книги, свързани с разузнаването.

Съболезнавателни адреси до семейството на генерал Бояджиев бяха изпратени от ЦР на СТДБ, от тракийски дружества в страната, от ТМСБ при СТДБ.

Поклон през паметта му!

ПЪРВА НАГРАДА В КОНКУРСА, ПОСВЕТЕН НА „110 ГОДИНИ ОТ НАЧАЛОТО НА БАЛКАНСКИТЕ ВОЙНИ 1912–1913“ – РАЗДЕЛ „РАЗКАЗ“, БЕШЕ ПРИСЪДЕНА НА ДЕНИС ГЮНЕР ХАЛИЛ, ГРАД РАЗГРАД, ПГПЧЕ ЕКЗАРХ ЙОСИФ“, ЗА РАЗКАЗИТЕ: „ИЗВИСЯВАНЕ И ЕДИНЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ НАЦИОНАЛЕН ДУХ“ И „ПРАВЕДНИКЪТ С КАМА В ПОЯСА“. ПРЕДЛАГАМЕ ТВОРБИТЕ НА НАГРАДЕНИЯ АВТОР НА ВНИМАНИЕТО НА ЧИТАТЕЛИТЕ НА ВЕСТНИК „ТРАКИЯ“.

ИЗВИСЯВАНЕ И ЕДИНЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ НАЦИОНАЛЕН ДУХ

Изготвил: Денис Гюнер Халил 17 г. – 10 клас
ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“ гр. Разград
Научен ръководител: Румяна Раденкова

„... Левът Балкански в бой великански
с орди душмански води ни крилат...“
химнът на Царство България
Откъс от („Шуми Марица“)

Продължение от миналия брой

Личен и масов героизъм проявяват и войниците, сражаващи се край с. Ескиполос и с. Петра. С натъкнати на пушките ножове две дружини от 19-и Пехотен Разградски (Шуменски) полк се увенчават със слава. Те атакуват войските на Махмуд Мухтар паша който признава, че „в цялата военна история не може да се намери такова позорно бягство.“ А българските лъвове настъпват към Лозенград! Чутовен е подвигът на ка-

питан Забрански. Неговите войски атакуват добре укрепения се враг зад р. Сурсуват. Конят му пада убит. Той става и пеша догонва предните редици. Парче от снаряд смазва долната му челюст. Куршум пронизва бедрото му. Облегнал се на един войник, той продължава да води хората си напред. След двудневни боеве, Лозенград пада в български ръце.

На линията Люлебургас – Бунархисар се разразява една от най-големите битки в Тракия. Тук се е сражавал и моят пра-пра-пра-дядо. Тур-

ците разполагат с две армии от 130 000 души, 342 оръдия и 96 картечници. Срещу тях се устремяват Първа и Трета армия под общото командване на ген. Радко Димитриев. Това е първото в света фронтово формирование! Втората голяма операция в Балканската война започва на 16 октомври и има за цел отхвърлянето на турците към Мраморно море. Тук храбрите български войници печелят признанието на целия свят.

В боевете при Люлебургас особено се проявява Четвърта Преславска дивизия. Тя бързо

настъпва срещу противника, но срещу нея са хвърлени пет дивизии. Едновременно с това Седми и Деветнадесети полк търпят големи загуби – мнозина падат убити, а патроните са на привършване. Именно в тази отчаяна ситуация най-силно проличава героизмът на нашите войници. За защитата на знамената, полковите светини, неколцина жертват живота си. До вечерта позицията на полка е възстановена. Наистина героичен подвиг.

Изключително храбро се сражава 19-ти Пехотен Разградски полк. Знаменосецът

Стоян Николов е ранен. От ръцете му знамето поема полковия ключар Михаил Николов. Той също е пронизан от куршум. Бойната светиня взема ефрейтор Енчо Николов. Скоро обаче три куршума отнемат живота му. Флагът, цял разкъсан от шрапнели и пробит от куршуми, поема и развява подофицер Христо Желев, който продължава да сочи на войниците пътя към победата.

Чудеса от героизъм показват и бойците от Пета пехотна дунавска дивизия.

Продължава на 3-а стр.

ПРАВЕДНИКЪТ С КАМА В ПОЯСА

Изготвил: Денис Гюнер Халил 17 г. – 10 клас
ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“ гр. Разград
Научен ръководител: Румяна Раденкова

Продължение от миналия брой

„За пръв път в Разлога аз виждах Гоце между народа и всичкото му обаяние като агитатор... Може би никога правдата и истината, обожанието и благоговението пред идеала не са добивали осезателност в човешки думи – както в ония, които излизаха от неговата уста... Гоце не учеше, а разсъждаваше и не проповядваше на другите, а изповядваше сам себе си... Така необикновената любов ивяра над тоя необикновен човек ставаха любов и вяра на целия народ...“

Гоце Делчев е роден в малкия и китен градец Кукуш на 23 януари 1872 г. Той е първият син на известните със своята добротата и родолюбие Никола и Султана Делчеви, кръстен Георги, но останал в историята с името Гоце според стара кукушка традиция. Именно от родителите си, както подчертава Яворов, той получава твърде много – от баща си – юнашките наклонности, а от майка си – чувството за едно възвишено съчувствие към всички страдащи. И това изграждане на Гоце като личност става в една прекрасна градска атмосфера, пропита с бунтарство и патриотизъм.

На шестнадесетгодишна възраст Гоце Делчев тръгва за Солун. Той, като всички млади българи от Македония, силно жадува да се учи в прочутата българска гимназия, носеща името на първоапостолите Кирил и Методий. В онова време едва ли би могъл да се намери по-добър извор за знание, по-благодатна почва и среда за идейното му и културно развитие.

Но Гоце не се задоволява само с учебниците – той жадно чете творби на Пушкин, Дарвин, Юго, популярните научни трудове на Фламарион, стои буден над книгите на руските революционни демократи Чернишевски, Добролюбов, Писарев и Херцен. През ученическите си години той не остава затворен само в света на книгите. Както мнозина свои ученици е погълнат и от бурния живот на многолюдния и многолик пристанищен град. Сам осъзнал жестокостта на действителността на робство и тепло, на разруха и убийства, Гоце насочва компаса на своя живот към борбата. Тази линия на идейното му развитие се очертава още по-ярко в следващите години, когато се учи като курсант в Софийското военно училище. Тук младежките увлечения, в които все още липсва ясен и определен план за революционна дейност, постепенно отстъпват място на политическото възмъжаване и идейно съзряване. Бъдещият революционер започва да долавя, макар и затворен зад високите стени на военното училище, „големите противоречия в „свободния“ живот на съвременните „свободни“ общества и не може да ги помири с ония крайни блянове за свободата, която бе изнесъл от робската страна“ – пише П. Яворов.

Така под въздействието на основни фактори идейната еволюция на Гоце Делчев преди включването му в освободителното движение е завършена. И от всички тези фактори: куквишките традиции, опита и поуците от националнотореволюционно движение на народа до 1878 г., огромния свят на книгите, чрез който се докосва до

най-прогресивните идеи и постижения на човечеството, робската действителност е главната предпоставка за формирането на революционната идеология на Гоце Делчев, а промяната на тази действителност – единствена цел на бурния му живот.

Гоце Делчев не е сред шестимата първостроители на ВМОРО, но с неговата дейност започва нов етап в развитието ѝ, което я прави мощен фактор на борбата, упование и гордост за поробеното население. От 1895 г., на първо време в Щип, където той е учител, а след това постепенно и в цяла Македония, той започва гигантска съзидателна работа по изграждането на организацията. А това означава не само да се намери най-ефикасната структура, да се избистрят идейните и организационни принципи на движението, но преди всичко да се преодолее човешкият страх и недоверие, да се извиси сърцето и душата на роба до съзнанието на борец и революционер, готов да се жертва за спасителната мисия. Гоце Делчев е личността, която притежава високи качества на организатор с рядко умение да убеждава и сплотява хората. И не само с възшебни думи той спечелва сърцето на народа, а главно и най-вече с дела и с едно невиджано съзнание за дълг и саможертва. И тази саможертва у него е всекидневна, като отдава на делото цялата си енергия, всеки миг от живота си. Неговите обиколки из Македония се превръщат в истински триумф на съзряването и политическото издигане на целия поробен народ.

Една от най-съществени страни в идеологията на Гоце Делчев е становището му, че Вътрешната организация трябва да брани своята независимост от всякакви опити за външно подчинение и обвързване. Високите политически цели на движението го карат да се бори против домогванията на балканските правителства към Македония и Одринско и да пази организацията от външни посегателства.

Обяснението на този въпрос неизбежно опира до взаимоотношенията на ВМОРО

и лично на Гоце Делчев с Върховния комитет в София. Особено плодотворни са тези взаимоотношения до края на 1901 г., когато двете организации си сътрудничат в различни сфери: подпомагане на Вътрешната организация със средства и оръжие, изпращане на доброволци от княжеството във вътрешността и пр.

Гоце Делчев отстоява своето кредо на революционер от голяма величина. За него прибръзаните действия са не само авантюра, но и предателство срещу интересите на поробеното население. „Щях да бъда възхитен – пише той – ако освобождението на тая измъчена земя можеше да се спечели с едно духване на устата. Откъде е тая магическа сила?“

Биографията на Гоце Делчев напомня по забележителен начин на жизнения път и революционната дейност на Апостола на свободата. Подобно на него и той обикаля поробената земя, всява страх у поробителите, вдъхва надежда в онеправданите, изгражда с неотстъпна воля и страст мощно революционно движение, превръща се приживе в легендарен герой, еднакво обичан и тачен от всички народности в Македония и Одринско. Но това е само външната прилика между двамата революционери. Голямото, безсмъртното, което ги сродява и прави Гоце Делчев естествен продължител на българската национална революция, са близките и дори еднаквите идейни концепции и пълната нравствена прилика.

В тази всенародна епопея на подвига и себеотричането неизбежно се вплита и оглежда името и делото на великия българин, „праведникът с кама в пояса“, който от майчината люлка в Кукуш до гроба в с. Баница, Сярско, е живял и работил за сътворението на един нов свят. Свят за доброто и щастията на потиснатия български народ. Свят за разбирателството и прогреса на всички народи на земята.

150 години от рождението на Гоце Делчев!

Поклон!

ИЗВИСЯВАНЕ И ЕДИНЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ...

Продължение от 2-а стр.

Те смело атакуват Бунархисар, а срещу нея настъпват Трети, Седемнадесети и Осемнадесети корпус. Махмуд Мухтар паша концентрира оръдията си и те откриват бесен огън по нашата артилерия. Ефрейтор Иван Арабаджиев от 24-ти Черноморски полк пленява турското знаме.

След няколко дни лично ген. Радко Димитриев го награждава с орден за храброст.

Османските войски са обзети от ужасна паника. Невъобразим хаос цари в техните редици. Боевете на линията Люлебургас – Бунархисар са поредния голям успех на българското командване. Основна роля за победата имат храбрите български войници. Без тяхната всеотдайност и жертвоготовност победата не би била възможна. След загубата турското правителство моли за мир.

Цар Фердинанд постъпва авантюристично и играе „ва банк“. Той наивно вярва, че ще може да влезе в Цариград като победител и дори е подготвил специална каляска за тази цел. Всъщност нито една от Великите сили не би му позволила това. България да контролира Проливите. От друга страна българските армии са уморени, а холерата коси редиците им. Няма достатъчно храна и патрони, поради проблеми в снабдителните линии. Цар Фердинанд дава заповед за атака на Чаталджанската укрепена позиция, където турските войски са се прегрупирали. Въпреки храбростта и героизма на юначните българи, пробив не е осъществен. Но битката е героична. Тя отново показва силата и волята на българския войник.

В Чаталджанската настъпателна операция Първа и Трета армия са изправени срещу шест турски корпуса, които разполагат с 343 оръдия, по-голямата част от които са с голям калибър. Планирано е Първа армия да води бой с левия турски фланг, а Трета армия да заангажира десния им фланг. На 4-ти ноември атаката започва. Българските войници излизат от окопите и под прикритието на мъглата тръгват напред. Поради липса на разузнаване пред реките Карасу и Катърчису веригите спират и се пръскат да търсят бродове. След няколко минути мъглата се разнася и пред смаяния поглед на турците се появява бойния ред на българските войски. Неприятелят открива огън -пушечен, картечен и артилерийски. Истински ад!

Махмуд Мухтар паша хвърля в контраатака резервите си.

Българските войски са принудени временно да отстъпят.

Още един герой от Трета дружина на Двадесети Добруджански полк – Митьо Иванов. След неуспешната атака на Чаталджа дружината му заема окопите отвъд река Карасу. Една вечер при войниците идва ротният командир, който пита за доброволци, които да отстранят турската картечница при Орманли. Бързо се сформира отряд начело с Митьо. Неприятелските войници спят, а картечницата е облеганата на един зид. Митьо прескача зида и с картечницата открива огън срещу противника. От благодарност бойците му дават прозвището Комитата.

Родопите и Македония също са обхванати от буйния пламък на народния устрем! Героично се сражава Кърджалийският отряд, наброяващ близо 12000 души. Негов командир е генерал Никола Генов - опитен, смел и енергичен. Ядрото на отряда е Трета Македоно-Одринска бригада от Македоно-Одринското опълчение. Тя води бой с корпуса на Явер паша. На 8-ми ноември Кърджалийският отряд освобождава Мастанлъ (Момчилград) и се насочва към Гюмюрджина. От гара Бадома Явер паша телеграфира в Дедеагач. Българският телеграфист, който отлично владее турски език, заблуждава, че в града има многобройна българска войска. Тогава корпусът се оттегля към река Марица. Явер паша прави опит да се прехвърли на другия бряг на реката, но частта му е обкръжена при с. Мерхамлъ. Там се предава. Пленени са 246 офицери и 9363 войници, както и много трофеи. След пленяването му Явер паша споделя с кореспондента на вестник „Вечерное время“: „Учудва ме съзнателността и интелигентността на българските войници... Това е ураган!“

Родопският отряд също води епични битки. Голям героизъм проявяват бойците от Двадесет и първи пехотен полк, командвани от полковник Владимир Серафимов. След като освобождава Пашмакли, Устово и Райкова (Смолян) командването на отряда нарежда на полка да се оттегли. Отговорът на великия българин е, че няма да изостави гордите родопчани, които са го посрещнали като освободител. При с. Аламидере (днешно Полковник Серафимово) турците атакуват пет пъти, но са отблъснати. Това място става известно като „Родопската Шипка“.

Седма Рилска дивизия настъпваща в Македония бележи във всяка победа изключителен героизъм.

Заедно с пехотата храбрите

български войници воюват в морето и въздуха. Българският военноморски флот се покрива със слава, когато торпедоносецът „Дръзки“ успява да поразит турския кръстосвач „Хамидие“. Командир на „Дръзки“ е мичман Георги Купов. Торпедоносците, излезли в открито море на 7-ми ноември, са четири – „Летящи“, „Смели“, „Дръзки“ и „Строги“. Величава победа на българските торпедоносци!

На 16-ти октомври 1912 г. поручиците Радул Милков и Продан Таракчиев извършват първото в световната история бомбардиране на военни цели. Поради повреда в крилата, самолетът „Блерио“ пилотиран от Христо Топракчиев се разбива в земята и е обхванат от пламъци. Така загива героичния и родолюбив поручик. На крилата на своята метална птица.

Битката при Одрин е славният завършек на Балканската война. Одринската крепост има голямо оперативно стратегическо значение. Тя прегражда най-късото и достъпно направление към турската столица и е обявена от западноевропейските военни специалисти за непревземаема.

Това е най-голямата битка през войната и без съмнение, най-героичната. Одринският гарнизон наброява близо 60 000 войници и 524 оръдия, скрити зад 24 форта. Срещу тях стои нашата Втора армия, командвана от храбрият генерал Никола Иванов. Неговите войски отбиват няколко нощни атаки на турския корпус и по този начин пазят тила на Първа и Трета армия. Героичен подвиг извършва редник Иван Георгиев от 10-ти Родопски полк. Той завързва няколко ръчни гранати на пояса си, врязва се в турските редици и ги възпламенява. Тези юнаци записват с огнени букви своите имена в историята ни!

На 11-ти март 1913 г. започва атаката срещу Одринската крепост. Тя се ръководи от генерал Георги Вазов, брат на патриарха на българската литература Иван Вазов, офицер с богат военен опит. Щурмът започва в 13 часа, когато артилерията открива смъртоносен огън по врага. Всички фортове се тресат, летят снаряди, разбиват се в земята и вдигат във въздуха пръст и сняг. Една ужасяваща канонада! Френският търговски консул в Одрин записва в дневника си:

„Обстрелвах се едновременно всички фортове, земята се тресеше от тая стрелба, дори къщите трепереха из основи“...

В 2 часа на 12-ти март срещу Източния сектор тръгват 23-ти Шипченски и 10-ти Родопски полк. Те достигат до телените

мрежи, но противникът ги забелязва и открива огън. Шипченци и родопци разкъсват мрежата и помитат турците. Двадесет и трети Шипченски полк е наречен от турците „дели алай“ („лудия полк“). Двата полка превземат височината Маслака. Овландени са хребета Сапунджилар и гребена Ескикумлюк. Турците са сразени.

Нощта на 12-ти март. Луната изгрява. Българската артилерия отново открива огън. Падат коне, падат ездачи, а оръдията летят напред. На стотина метра от турските позиции разпират и откриват огън. Историята няма да забрави този необикновен подвиг. Пехотата се вдига в атака. Оръдията стрелят толкова точно, че огнения ваяк бие само на 100-200 метра пред войниците. Родопци се хвърлят в атака срещу форта Айджиолу. Картечниците косят редиците им, войници падат и погледът им гасне. Но мястото им веднага бива заето. Когато редник Стамен пада пронизан от куршум, баща му, старият опълченец бай Ангел, грабва пушката на сина си и тръгва в атака. Каква жертвоготовност, какъв подвиг! Родопци преодоляват турската съпротивата и превземат форта. В същото време кръв залива и форта Айвазбаба. Героичният 23-ти полк го шурмува и превзема с помощта на артилерията. Командирът на 23-ти пехотен Шипченски полк подполковник Пашинов заповядва да се развее полковото знаме и музикантите да свирят химна „Шуми Марица“. Начело на знаменитата рота, Пашинов се устремява към челните вериги. Виждайки полковата светиня войниците надават мощен вик „Ура“ и „Напред на нож“. Нищо не е в състояние да ги спре.

При бойните полети над Одрин взема участие и Райна Касабова, чиято майка е била съратничка на Апостола, а бащата опълченец. Тя лично пуска позициите над Одрин и е първата жена в света, взела участие в полет при изпълнение на бойна задача.

Изключително интересен е фактът, че от втори до шести септември в района на Шумен, Разград и Търговище се правят Шуменски крепостни маневри. Едни от причините са, че по релеф и укрепителна система той наподобява европейската част на Османската империя и че от този район до турската граница пътят е най-къс. Като резултат от маневрите се формира Трета българска армия в състава на която е Четвърта Преславска дивизионна област (Шуменска, Разградска, Поповска, Варненска, Балчишка, Провадийска, Тервелска и Си-

листренска околии) най-добре подготвена за война с Турция под командването на ген. Радко Димитриев. „Тези маневри-пише той-послужиха като начало за онова нравствено сближение и разбиране между началници и подчинени, което впоследствие при Лозенград и Бунар-Хисар ни даде такива блестящи резултати.“

За първи път в България в небето над Разград, Шумен и Търговище по време на маневрите лети боен самолет. Тук са бившите артилериисти, обучени за авиатори, поручиците Хр. Топракчиев и Симеон Петров. Така районът на „Делиормана / „Луда, буйна гора“ е избран за генерална репетиция на последвалото победоносно настъпление в Одринска Тракия.

Един след друг падат и фортовете Таштабия, Каялък, Кестенлик, Куручешме, Топйолу, Илдъз, Кавказ. Шукри паша, комендантът на крепостта, предава сабята си на генерал Никола Иванов. В Тракия скоро ще започнат да пристигат военни мисии от цяла Европа, от Япония, САЩ, Аржентина. Всички са удивени как е възможно само за два дни българите да превземат Одрин. Та нали фон дер Голц е казал, че крепостта е превземаема само от пруската армия и то след шестмесечна обсада! Това е най-великата битка през Балканската война и олицетворява храбростта на цял един народ за освобождението на „братя-роби“ – тракийските и македонските българи.

Балканският съюз побеждава! На 17 май в Лондон е подписан мирен договор. Великата освободителна война завършва с осъществени национални идеали! Цяла България ликува ...

Подписите под Лондонския мирен договор още не са съсхнали, когато на 19 май Сърбия и Гърция подписват нов договор насочен срещу България. В Атина и Белград започва да се води антибългарска пропаганда. Започват гонения и репресии. ВМОРО се съвзема от шока и се готви за въоръжена борба. В България обществеността остро протестира срещу сръбските и гръцките домогвания.

Постепенно надделява мнението на генерал Михаил Савов, че въпросът за Македония е разрешим само със силата на оръжието. На 16 юни 1913 г. цар Фердинанд дава според някои историци само устна, емоционално изразена заповед – царят или някой от управляващите.

Продължава в следващия брой

ТРАКИЙЦИ ОТ СТАРА ЗАГОРА УЧАСТВАХА В НАЦИОНАЛНА ИНИЦИАТИВА–СРЕЩА „ЗАВРЪЩАНЕ КЪМ КОРЕНИТЕ В ИВАЙЛОВГРАД

На 19 ноември 2022 година тракийци от Тракийско дружество „Одринска епопея“, Стара Загора, заедно със съдия Константин Попов, правнук на Войводата Яни Попов – автор на тракийския химн „Ясен месец“, поднесоха венци и цветя на гроба му в Ивайловград.

В същия ден групата, водена от председателя на дружеството Цанко Атанасов, се присъедини към организираната Национална инициатива-среща на тракийци „Завръщане към корените“ в Ивайловград.

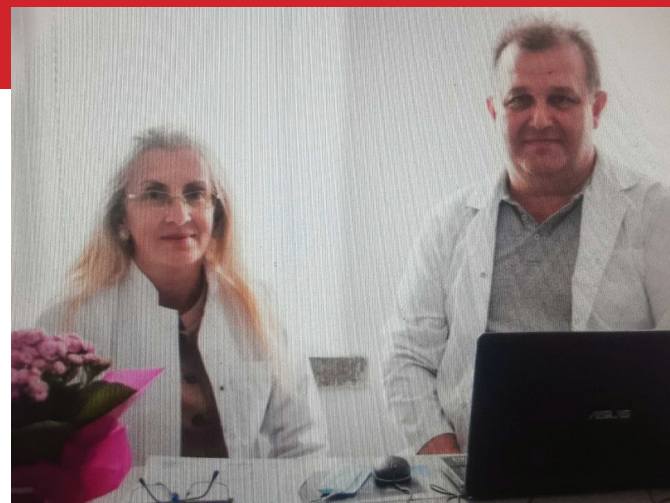
ДАРЕНИЕ ОТ Д-Р КАРАМФИЛА И Д-Р ТОДОР ТОДОРОВИ ЗА ТД „Г. САПУНАРОВ“ В ХАСКОВО

Дарителството е добродетел, присъща на духовно извисени хора. Това е състояние на духа, потребност и начин на мислене. Семейство д-р Карамфила и д-р Тодор Тодорови са тракийски потомци, които са запазили това състояние на духа и тази вътрешна потребност, въпреки икономически проблеми, с които повечето хора се сблъскват.

Д-р Карамфила Тодорова като потомка

на бежанци от с. Доган Хисар дарява за втори път на ТД „Георги Сапунаров“, парични средства – веднъж за ремонт на залата за танци на ПАНПТ „Китна Тракия“, а сега за ремонт на сградата на тракийското дружество в Хасково.

Ръководствата на ТД „Г. Сапунаров“ и НЧ „Тракия – 2008“ ценят високо благородния дарителски жест и поднасят своята благодарност на семейство Тодорови.

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ НА ТМСБ ПРИ СТДБ

На 26 ноември 2022 г. в гр. Бургас се проведе Национален съвет на Тракийския младежки съюз на България при СТДБ.

Присъстваха младежи от София, Бургас, Варна, Стара Загора, Димитровград, Хасково, Созопол, Казанлък и др.

Националният съвет обсъди и прие насоки за дейността на ТМСБ и набеляза предстоящите задачи.

Гости на младежкия форум бяха председателят на СТДБ Кр. Преманов и Стефан Колев, председател на Тракийско дружество „Странджа“ в Бургас. В приветствието си председателят на Съюза на тракийските дружества в България изтъкна значимостта и ролята на младежите тракийци за тракийската кауза и пожела успех на форума. Приветствие към младежите отправи и Стефан Колев.

Младежите поднесоха цветя пред паметника на Капитан Петко войвода в морския град.

ТВОРЧЕСКА ВЕЧЕР, ПОСВЕТЕНА НА 80-ТАТА ГОДИШНИНА НА ЖУРНАЛИСТА, ПИСАТЕЛЯ И КУЛТУРНИЯ ДЕЕЦ БОЖИДАР НИКОЛОВ, ГЛАВЕН РЕДАКТОР И ИЗДАТЕЛ НА В. „ТЪРГОВИЩКИ НОВИНИ“

КАТЯ ХРИСТОВА

Както „Търговишки Новини“ писа, на 15 ноември срещата, чийто организатор бе ОНЧ „Напредък“ в Търговище, събра в кафе-театъра на читалището местни управници, ръководители на институции, сдружения и организации, близки и приятели на юбиляра. И след предвидената по сценария беседа за журналистическата му дейност, за художественото му творчество в годините и за най-новата му книга, излязла от печат в навечерието на честването, се достигна момента за засвидетелстване на заслужено уважение.

За дългогодишната си активна жур-

налистическа дейност и по случай неговата 80-годишнина Божидар Николов бе отличен с най-голямата награда на Съюза на българските журналисти „Златно перо“. Специална награда (плакет) получи Николов от Съюза на музикалните и танцови дейци в България за принос към българския музикален и танцов фолклор. А Общобългарският комитет „Васил Левски“ отличи юбиляра с най-високата си награда – Грамота за заслуга и плакет с лика на Апостола, в знак на признание

за активното му участие като заместник-председател на обществения комитет „Васил Левски“ – Търговище.

Много бяха и поздравителните адреси до Б. Николов. „Вашата отдаденост на добрата журналистика, на чистото слово и книжовност Ви отрежда заслужено място сред най-ярките общественици и духовни будители на съвременен Търговище“ – подчертава в своя адрес областният управител Станимир Парашкевов. И изтъква: „През всичките тези години поколения млади журналисти и творци, хора на перото и духовността, израснаха с примера, който имаха и ще имат във Ваше лице“. От своя страна кметът на Община Търговище Дарин Димитров отбелязва: „В продължение на няколко десетилетия със свои-

те професионализъм и отдаденост, Ви допринасяте за развитието на културата и журналистиката в Търговище и страната.“ Благодарни за неуморната му работа в полза на общността и заявява: „Уверявам Ви, че в лицето на Община Търговище и лично в мое лице имате верен партньор в отстояването на общественоползните каузи на Търговище и региона.“ Във връзка с беломорския му произход и дейността му в подкрепа на тракийската кауза, за Божидар Николов бе изпратен поздравителен адрес от Съюза на тракийските дружества в България. „Вашата забележителна 80-годишнина, изпълнена с труд, предизвикателства и творчески търсения, е повод да засвидетелстваме признание към професионализма Ви на журналист и като патриот, отстояващ тракийската кауза. Съвместната Ви дейност с тракийци от ТД „Стоян Мавродиев“ в Търговище е

урок по родолюбие за младите поколения българи“ – е записано в адреса, подписан от председателя на СТДБ Красимир Преманов. Поздравленията от София и от търговишките тракийци връчи председателят на местното тракийско дружество Нели Анастасова.

Трудно е да изброим всички останали присъстващи, поднесли с уважение своите поздравления, подаръци, комплименти. Но е важно, че ги има и ще останат в паметта и в личния архив на юбиляра.

102 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ХУДОЖНИКА ВОИН НИКОЛАЙ ХАЙТОВ

Продължение от миналия брой

ЧЛЕН-КОР. ИВАН ГРАНИТСКИ

През 70-те и 80-те години Хайтов е един от първите български писатели, осъзнал изключителната необходимост и потребност за българското общество да се извадят на бял свят позабравени личности, важни за поддържане на националното самочувствие и формиране на характера на новото поколение. Най-яркият пример тук е възкресяването на легендарната фигура на Капитан Петко войвода. И никак не е случаен грандиозният успех на телевизионния сериал по сценария на Хайтов. Очевидна е по това време жаждата в българското общество за примери от по-близкото или далечно минало, които да бъдат за новото поколение като нравствени и волеви ориентири. Освен това с този сериал Хайтов разчупва и едно съществуващо дотогава клише: лошите турци – добрите българи. Тази щампа е отхвърлена от богатия, изграден с изключителна художествена дълбочина и плътност характер на Капитан Петко войвода. Така, от една страна, Хайтов възкресява характери и образи, които озонират националното самочувствие, а от друга – прави това не с клишета и нови идеологии, а чрез живи, ярки, многопластови, пластично изградени характери.

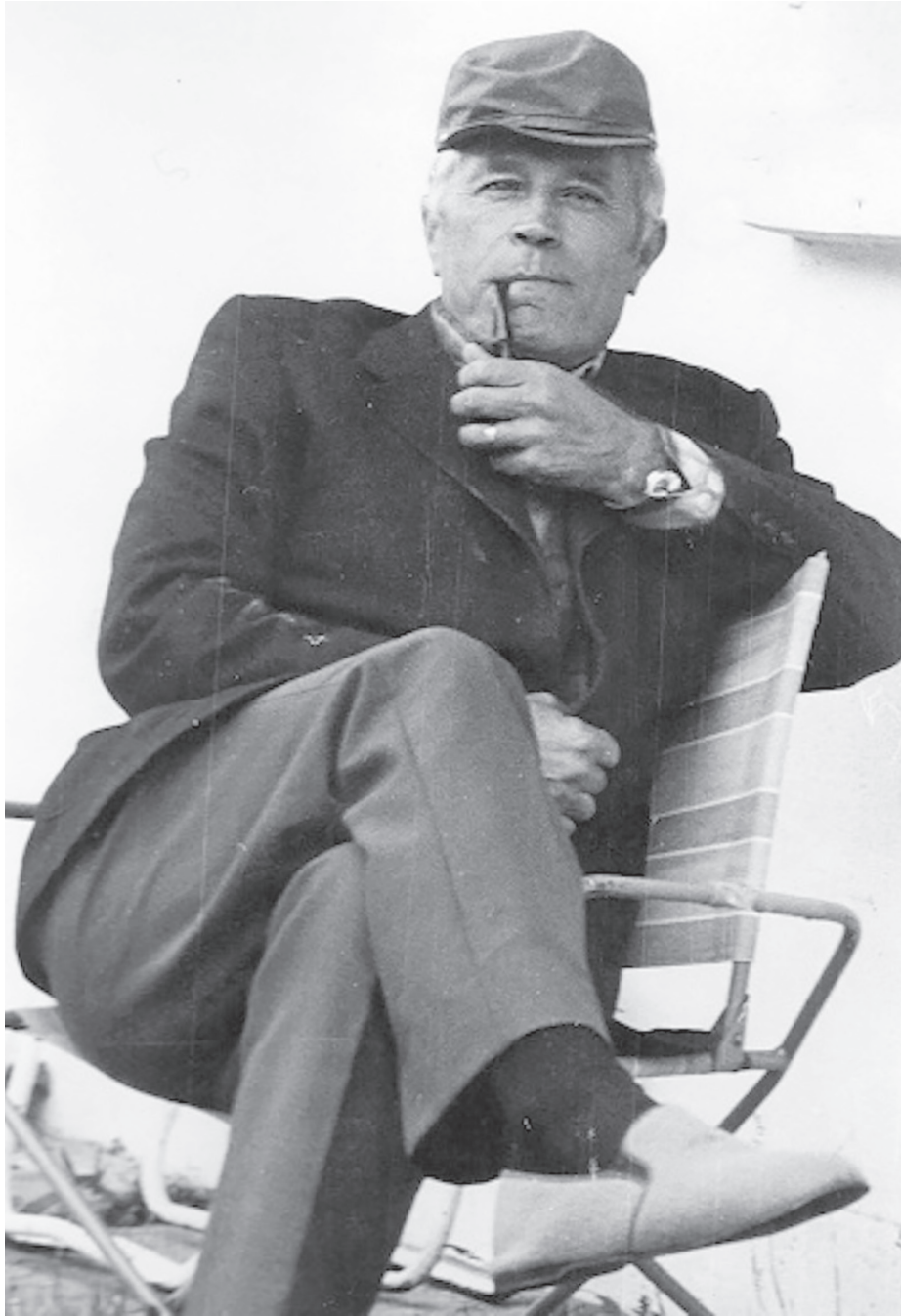
А онова, което Хайтов не може да изрази чрез формата на разказа, есето, сценария, го излива в пътеписа. Спокойно, плавно, достолепно, на места даже витиевато е пътеписното повествование при Хайтов. Понякога той ни напомня Вазовия маниер на изграждане на пътеписа. Само автори, които познават българската природа и които обичат българската душа, раждат такива творби. Най-точна илюстрация тук са „Светогорски записки“ или пътните бележки за Странджа, за Магурата и „Из Лъките“.

4

Още от самото начало Николай Хайтов изпитва неудържимо пристрастие и към краеведските изследвания. В съвременната българска литература няма друг автор, който да е отделял толкова много време за на пръв поглед досадните проучвания и справки, нужни за едно краеведско изследване, както на книги за миналото на Асеновград, на Яворово, Девин, Смолян и т.н. Но той твърде добре осъзнава значението за днешната ни култура и съдбоносната роля при съхраняването на националната идентичност и памет от написването на историята на едно село, град или проследяване развитието на определени занаяти и обичаи в някое населено място.

И друга особеност сродява Хайтов с традицията на голямата българска литература – полемиката, потребността и с оръжията на публицистиката да се отстояват определени принципи и цели. Най-яркият пример тук са филипките и памфлетната война около гроба на Левски. В продължение на няколко години Хайтов води епически сражения с десетки автори – архитекти, археолози, публицисти, историци и други, за да докаже, че Васил Левски е бил погребан в черквата „Св. Петка Самарджийска“ в центъра на София.

В резултат на тази гигантска полемика, в която нашият автор успя да приложи много и значителни аргументи в подкрепа на своята теза, се родиха три книги, които представиха тезите на страните в дискусиите, редица документи, стенограми и т.н. Почти по същото време той не се поколеба да започне и друга война, пак сам – нова полемика с историците, която също се за-

тегна и трая няколко години. В този случай спорът беше главно за ролята на българомахемеданите в Априлското въстание. Хайтов спореше и опровергаваше твърденията, че българомахемеданите са играли ролята на палачи при потушаването на Априлското въстание.

Едва ли ще е пресилено да кажем, че една от главните характеристики на личността и твореца Николай Хайтов е филипката, спорът. Две ярки и определящи съществени негов творчески търсения книги също са родени в полемиката. Първата е „Бодливата роза“. Почти 20 години преди темата за екологията и опазването на природната среда да стане актуална, Хайтов се насочи към нея. В „Бодливата роза“ той предупреждава, че ако човекът продължава така варварски да се отнася към своята природа, последствията ще бъдат непоправими. Днес виждаме, че за съжаление пророчествата му се оказаха верни. И каква тънка невидима духовна връзка свързва „Бодливата роза“ и „Шумки от габър“ – ако искаме да съхраним своята душа и вътрешно равновесие, трябва да опазим природата, внушава ни и с двете книги авторът.

Но не само темата за опазването на природната среда вълнува години наред Хайтов. В яростна полемика за чистотата на българския език и неговото преподаване се ражда и „Вълшебното огледало“. Отново самотен, но непоколебим, Хайтов разменя словесни шпаги с професори, лингвисти, семиотици, структуралисти, защитавайки българския език от нахлуването на чуж-

дици, паразитизми, неологизми и др. Днес виждаме колко проникателно е било писателското съзнание на Хайтов, за да се разтревожи от зловещата тенденция за пълзящо дехуманизиране, изсушаване и обезбългаряване на българския език и реч. Не само във вестници и други средства за масово осведомяване (главно електронните медии) авторите вече си служат само с по неколкостотин думи, голяма част от които са чуждици, трафарети и канцеларски клишета, но вече и в художественото слово, в творбите на редица съвременни автори виждаме трагичното обедняване и примитивизиране на техния език и стил. „Вълшебното огледало“, както и няколко други книги, съдържащи размишления по проблеми и личности на литературата и изкуството (например „Истини в сянка“, „Надникване в съкровено“, ни помагат да надникнем в творческата лаборатория на Хайтов, да разберем генезиса на неговите творчески идеи, предпочитания и естетическа нагласа.

5

И в многобройните си публицистични текстове (статии, интервюта, памфлети, филипики, антрефилета, бележки и пр.) Николай Хайтов следва проверените традиции на класическата българска публицистика, чиито родоначалници са Георги Раковски, Любен Каравелов, Христо Ботев, Петко Р. Славейков, Захарий Стоянов.

През целия си живот Николай Хайтов воюва срещу отродителите, майкопродавците и отцегугателите, които продават за паница

леща българските национални интереси. За това публицистиката му е остра и безпощадна, твърде често язвителна и жлъчна и този факт през десетилетията му създава многобройни и често пъти никак небезобидни врагове. През последните години от живота си, когато той беше и председател на Съюза на българските писатели, изпод перото му излязоха няколко книги с ярка и безпощадна публицистика – „Време за разхвърляне на камъни“ и „Който има ухо да чуе“, както и два тома „Троянските коне в България“. Ювеналовият гняв на художник-воин в безподобната по своята полемичност книга „Троянските коне в България“ се пораждаше от многобройните примери на престъпно отношение на редица пишманполитици и лъжедержавници, които като колорадски бръмбари след началото на така наречения преход от 10 ноември 1989 година опосаха националното стопанство на България, предадоха суверенитета на Отечеството и родиха стотици примери на гнусно лакейничене и подмазвачество пред новите сили на деня, загървайки фундаменталните национални интереси.

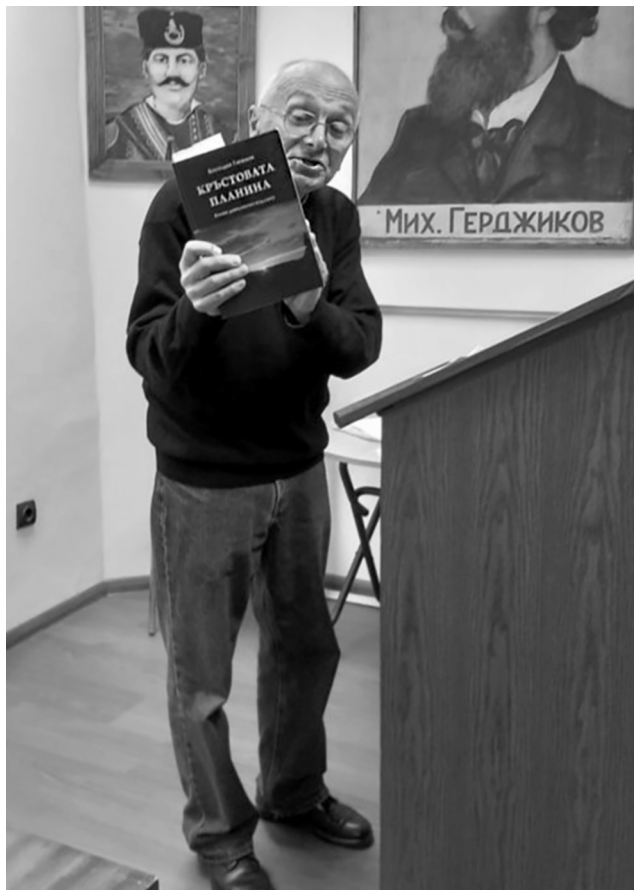
Убедени сме, че публицистичните текстове на Николай Хайтов тепърва ще бъдат четени, препрочитани и анализирани от бъдещите изследователи, защото те са заредени не само със справедлив гняв и патос, но и съдържат редица почти пророчески предупреждения за опасностите, пред които е изправено Отечеството в непредвидимия водовърт на световните геополитически събития и процеси.

6

Николай Хайтов има рядката способност да усеща значението на конкретния факт или събитие, раждащи историчността на момента. Неслучайно повече от той четири десетилетия с удивителна прилежност и последователност той води дневник. Последните години ни поднесе няколко тома от този дневник. На пръв поглед някои от бележките и записките са без особено значение, даже отделни подробности могат да ни се сторят излишни и несъществени. Но ако внимателно прочетем дневниците на Хайтов, ще видим, че тяхното значение не е толкова и не е само в отразяването на лични творчески планове, авторови размишления, случки и събития с по-малко или по-камерно звучене. Те са своеобразна хроника на изминалите години. В тях невидимо присъства движението на обществените процеси, сложните разслоения и трансформации в общественото съзнание на българина. Четейки записките, ще можем да разберем както отделни исторически отрязъци от време с техните превратности, така и ще очертаем по-релефно образа на отделни личности или тенденции. Най-сетне, тези дневници са и опит да се улови духът на времето и в повечето случаи, трябва да признаем, това е плодотворен опит.

Още нещо впечатлява у личността на Николай Хайтов. Той не се съобразява с люшканията на политическата конюнктура и за разлика от някои свои колеги, които до 10 ноември 1989 година раболепно обслужваха тоталитарния режим, а сега с двойно подобострастие се стараят да се подложат на шумни еднодневки, самопровъзгласили се за политически елит, Николай Хайтов е последователен в отстояването на една достойна и нравствено извисена национална позиция на българския писател. С мащабното си духовно присъствие повече от половин век Хайтов работи за възвръщането първостепенна роля и сила на българския творец, на значението му за оцеляването на Отечеството.

В КУЛТУРЕН КЛУБ „ТРАКИЙЯ“ ПРЕДСТАВИХА КНИГАТА НА ВЕЛИЧКО ПАЧИЛОВ „ЗЛАТОГРАДСКИ РОДОВИ ХРОНИКИ“

ИСКРА ЧЕРНЕВА

На 29 ноември в Културен клуб „Тракия“ се състоя представянето на книгата на Величко Пачилов „Златоградски родови хроники“, организирано от СТДБ и ТНИ. Тя представлява внушително документално изследване на историята на Златоградския край, пречупена през интересната, но и драматична съдба на над 80 родови фамилии от този край и чудесно се вплита в цялостната дейност на СТДБ и ТНИ, насочена към съхраняване на културно-историческото наследство на тракийските българи.

Авторът бе поздравен от Красимир Премянов и доц. Георги Митринов.

СЪБОЛЕЗНОВАТЕЛЕН АДРЕС

ДО
БЛИЗКИТЕ И РОДНИНИТЕ
НА ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ

УВАЖАЕМИ РОДНИНИ И БЛИЗКИ,

С прискърбие научихме за кончината на нашия обичан колега, съратник и приятел генерал Тодор Бояджиев.

Съюзът на тракийските дружества в България загуби изключителен човек и професионалист. Ще го запомним като прекрасен човек, дълбоко свързан с трагичната съдба на тракийските бежанци. Като член на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България и на неговото Централно ръководство генерал Бояджиев работеше активно за тракийската кауза, оставяйки трайна следа след себе си.

Той, макар и посмъртно, ще остане в нашите редици като човек и личност с ярка позиция, който не измени на идеалите, с горещо тракийско сърце и силна воля за отстояване на тракийската кауза.

Приемете моите съболезнованията както и тези на Централното ръководство, на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България и на Тракийския научен институт.

Скърбим заедно с Вас за непрежалимата загуба.

Поклон пред паметта му!

С УВАЖЕНИЕ,
КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ

Тракийско дружество
„Лазар Маджаров“ – Сливен

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

До г-н Стоян Матушев - член на УС на ТД „Лазар Маджаров“

Уважаеми господин Матушев,

Имам честта и удоволствието от името на УС, членовете на Тракийско дружество „Лазар Маджаров“ град Сливен и лично от свое име да Ви поздравя по случай вашия 85-т годишен Юбилей.

Възползвам се от приятния повод, за да изразя искреното ни уважение и възхищение от Вашия професионален опит, енергията, която претворявате в дела, високия тракийски дух и че давате сърце и душа в отстояване на Тракийската кауза.

Потомък на стар Тракийски род от Беломорска Тракия, Вие сте пример за подражание на младото поколение.

Желаем от сърце ползотворност в усилията, земни човешки радости, живот и здраве на Вас и Вашите близки.

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

15.12.2022 г.
гр. Сливен

Председател на
ТД „Лазар Маджаров“
(инж. К. Киряков)

ТРАКИЙЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; Тодор КОРУЕВ
Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

ТРАКИЙСКАТА ДЕЯТЕЛКА НЕДЯЛКА ДЕМИРЕВА СЪБРА В КНИГА ИСТОРИЯТА НА ПРЕДЦИТЕ СИ

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Историите на бащиния и майчиния си род събра в книга потомката на тракийски бежанци Недялка Демирева. Хасковското читалище „Тракия 2008“ и Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ представиха изданието в навечерието на големия празник – Деня на християнското семейство и поднесоха на Демирева поздравления и цветя.

Авторката е подредила грижливо събрани факти за село Сачанли (днес в Гърция), където живеят прадедите и до трагичната 1913 година, когато селото е опожарено, а българите са прокудени от родния си дом.

Дядо ѝ, наричан „овчар на овчарите“ и баба ѝ се заселват в кърджалийското село Джебируглар, преименувано на Гледка, а днес квартал на Кърджали. Пъ-

тищата на съдбата довеждат в Гледка и принуденият да се изсели род на майка ѝ, който тръгва от село Чобанкьой (днес също в Гърция).

Недялка Демирева се връща към трогателните си детски спомени, когато тракийци, дошли с една волска кола покъщнина, живели скромно и с много труд изградили собствен дом. „Всички деца ходехме на училище с торбички, ушити от плат, чанта имах чак в гимназията. Израснахме така – от малки да се трудим, да си помагаме и да ценим това, което сме постигнали“, пише тя.

Завършила Учителския институт в Кърджали, от 1967 година Демирева живее със семейството си в Хасково. „С любов преподавах география и възпитавах учениците си, и досега се радвам на тяхната признателност и уважение“, споделя тя на страниците на книгата.

В нея не липсват и сведения за миналото и настоящето на Гледка, чиято най-голяма гордост е манастирът „Успение Богородично“, посещаван и от много хасковлии.

„Събраното и оформено в таблици родословие на фамилиите Дамянови и Кирова посвещавам на родителите си Иван и Вълка Дамянови. Прокудени от Беломорска Тракия, въпреки тежките емигрантски политически и икономически години, дедите ми са дали всичко от себе си за отглеждането на деца и внуци, които днес могат да се гордеят, че са наследници на тези два рода“, казва авторката.

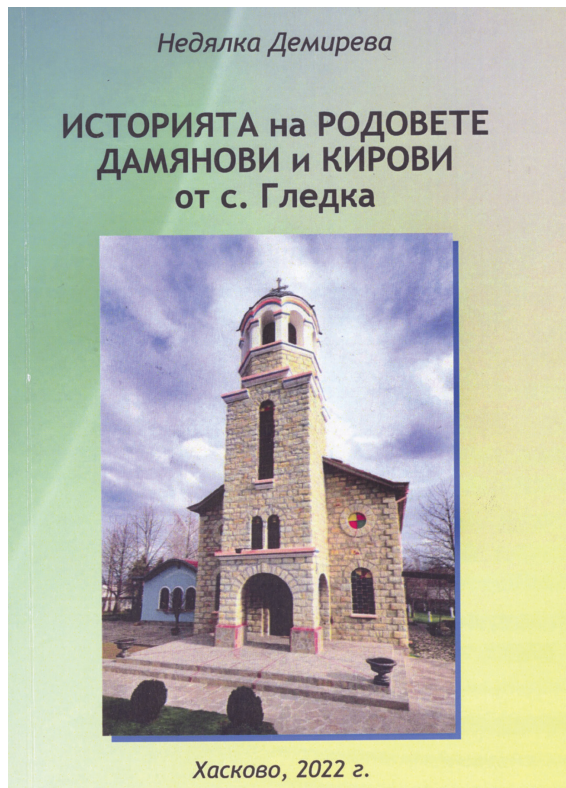
Скромната ѝ книга, принос в родознанието, е илюстрирана със снимки от семейния албум. Тя напомня за пореден път, че в ценностната система на българина семейството заема главно

място, че домът е свещеното огнище, в което децата научават най-ценните житейски уроци. Изданието е своеобразен урок как се съставя родословно дърво – прекрасен начин да опознаем и илюстрираме потеклото си.

Недялка Демирева е известна и като

ръководител на фолклорната певческа група „Тракийска дъга“ към читалище „Тракия 2008“. За активната си дейност за съхраняване на тракийския бит и култура и автентичните тракийски песни тя е наградена с юбилеен златен медал „Капитан Петко войвода“.

Хасково, 2022 г.

СПОМЕНИТЕ НА МЕРСИЯ МАКДЕРМОТ ЗА ЖИВОТА Ъ У НАС – ЗА ПРЪВ ПЪТ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Продължение от миналия брой

„Когато събирах материал за Левски, аз имах честта да поддържа в ръката си неговото джобно тефтерче. Това е едно от най-големите съкровища на България, в което той е записал всяка похарчена стотинка народни пари. За игла, за маслини, дори за една изгубена монета... За всяка стотинка народни пари той се отчита пред Организацията. А днес знаем какво става по света? Затова всички трябва да знаят за Левски, за неговия пример. Може би най-важното днес е, като виждаме

каква омраза има между хората, най-важният завет на Левски: хората могат да живеят мирно и дружно. И дори да мразиш управниците на една страна, не трябва да приемаш нейния народ като виновник за това... Ние знаем, че всички сме братя. Ние, хората, имаме някои еднакви гени в родословните си дървета. Представяваме един свят. Васил Левски е показал това. Младежта от цял свят обича Че Гевара. А Левски е равен, бих казала и по-значим от него. Той също заслужава да бъде известен като Че“...

„Моята цел беше да направя

нещо полезно за България, по-неже ние, англичаните, сме ѝ сторили доста злини. И да представя най-хубавите български качества пред целия свят като залог за едно по-добро мирно бъдеще!“

Някой друг да е говорил по този начин за България в ръководна институция на ЕС? А ето как Мерсия се отнася към това, което става днес в България – както го е казала в „Имало едно време в България“:

„Изглежда много българи са си въобразявали, че отивайки на запад, и присъединявайки се към Европа, автоматично ще получат

достъп до ослепителното изобилие от потребителски стоки на Запада, без да се лишават от привилегиите на социалистическата икономика. Изглежда не им е хрумвало, че в една конкурентна пазарна икономика могат да се окажат на дъното, в редиците на излишните, неспособни да споделят благоденствието, или че промишлеността и селското стопанство на тяхната страна могат да западнат и да се сринат до почти колониална зависимост от чуждестранни инвестиции...“

Така или иначе България е почти неузнаваема за онези от нас, които я познавахме преди

1989 г. По всяка вероятност и онези читатели, които я познават едва след 1989 г., ще намерят моите скици от живота тогава също толкова неразбираеми! Тези мои спомени са свързани с един, до голяма степен изчезнал, свят и като такива трябваше да ги запиша. С течение на времето установявам, че противно на твърденията на Шекспировия Марк Антоний, всъщност точно хубавите спомени продължават да живеят и аз все още мисля за България, макар и не без тъга, като за мястото, където прекарах едни от най-странните, но най-щастливи години в живота ми“.